

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»**

В І С Н И К

**НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ВІННИЦЬКОГО ГУМАНІТАРНО - ПЕДАГОГІЧНОГО
КОЛЕДЖУ**

ВИПУСК № 3 (50)

**СПЕЦІАЛЬНИЙ ВИПУСК
(ЗБІРНИК КОНФЕРЕНЦІЙ)**

Вінниця, 2025

ВІСНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу
РІШЕННЯ

Національної ради України
з питань телебачення та радіомовлення
щодо реєстрації суб'єкта друкованих медіа
№ 967 від 28 вересня 2023 року
Ідентифікатор медіа – R30-01367
Журнал

Журнал присвячений висвітленню широкого спектру теоретичних та прикладних проблем педагогіки, психології, окремих методик та філології, підтримує традиції інтеграції вишівської науки з практикою, сприяє поширенню досвіду наукової, науково-педагогічної та виробничої діяльності, становленню кадрів вищої кваліфікації; розрахований на спеціальну категорію читачів, зокрема педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів вищої, середньої та дошкільної освіти, здобувачів освіти та молодих науковців.

Вісник заснований у січні 2012 року, виходить 3 рази на рік

Мова видання: українська, англійська

Тематичні напрями Вісника:

- Інтеграція науки та практики як механізм ефективного розвитку
- Педагогічні та лінгвістичні аспекти викладання
- Германістика та славістика у сучасному науковому просторі
- Психолого-педагогічні умови формування та розвитку особистості вихованця
- Лабораторія педагогічної майстерності та професійного саморозвитку педагога
- Дисемінація передового педагогічного досвіду
- Challenges in Education
- Відомі імена року
- Проби пера
- Конкурси
- Рецензії

Номер затверджено на засіданні Вченої ради
КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»
Протокол № 5 від 20 листопада 2025 року

Головний редактор: директор КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Войцехівський К.Ф.;
відповідальний редактор: методист коледжу, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, Руда Т.В., **медіа-редактор:** канд.пед.наук, доц. Марценюк О.Г.

Редакційна колегія: д-р.пед.наук, проф. Мисліцька Н.А., д-р.філол.наук Войцехівська Н.К., канд.філол.наук, доц. Січкарь С.А. (Уманський державний педагогічний університет ім. П. Тичини)

Відповідальність за зміст статей несуть автори
Матеріали видаються в авторській редакції

В 53 Вісник науково-методичних досліджень Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу : Випуск 3(50) /за заг. ред. К.Ф. Войцехівського. Вінниця : Твори, 2025. 266с.

© КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», 2025

ЗМІСТ

СЛОВО РЕДАКТОРА

РУДА ТЕТЯНА, АТЕСТАЦІЙНИЙ ПЕРІОД: МАРШРУТНИЙ ЛИСТ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПРОФЕСІЙНОГО ЗРОСТАННЯ ПЕДАГОГА.....	7
---	----------

ФІЛОЛОГІЧНІ ГОРИЗОНТИ: НАУКОВИЙ, ЛІНГВОДИДАКТИЧНИЙ, ФІЛОСОФСЬКИЙ, СОЦІАЛЬНИЙ, ІНКЛЮЗИВНИЙ, НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНИЙ ВЕКТОРИ

СКРИПНИК НАДІЯ, ЛЕБЕДЬ ЮЛІЯ, КОГУТЮК ОКСАНА, МЕДВЕДЄВА ЛІЛІЯ, ІННОВАЦІЙНІ ПРАКТИКИ ФОРМУВАННЯ МОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ.....	11
ГРИМАШЕВИЧ ГАЛИНА, УТОЧНЮВАЛЬНІ ЧЛЕНИ РЕЧЕННЯ ЯК СКЛАДНИК СИНТАКСИЧНОГО ПРОСТОРУ ПРОЗОВИХ ТЕКСТІВ ЗБІРКИ СЕРГІЯ ЖАДАНА «АРАБЕСКИ»	17
КОСТЬ МАР'ЯНА, ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ ФЕМІНІТИВІВ У МОВЛЕННІ УКРАЇНЦІВ.....	19
БЕРЕЗОВСЬКА ВІТАЛІНА, ГОНТАР НАТАЛІЯ, ХАРАКТЕРИСТИКА ОНЛАЙН-СЕРВІСУ КАНОТ ЯК ІНСТРУМЕНТУ ДЛЯ АКТИВІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ, ПОВТОРЕННЯ ТА ПЕРЕВІРКИ ЗНАНЬ	26
ДІБРОВА ОЛЬГА, ПСИХОЛІНГВІСТИЧНІ МЕХАНІЗМИ ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЄВОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ.....	30
СТРЕМБІЦЬКА ЛАРИСА, КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПОЛЬСЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ У НАВЧАННІ ПОЛЬСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНСТРУМЕНТУ МІЖКУЛЬТУРНОГО ДІАЛОГУ.....	33
ФЕДОРЦОВА ОЛЕНА, МЕТОД КРЕАТИВНОЇ СТРУКТУРОВАНОЇ ІМПРОВІЗАЦІЇ В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ-ФІЛОЛОГІВ.....	36
ЦЕПКАЛО ТЕТЯНА, ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ МОЛОДІЖНОГО СЛЕНГУ У ПІДЛІТКОВІЙ ПЕРІОДИЦІ	39
МАРЦЕНЮК ОЛЕНА, ВИШНЕВСЬКА ЮЛІАНА, ФУРМАНЮК НАТАЛІЯ, КРИВОШЕЄВА ЛІЛІЯ, НАЗАРОВА АНЖЕЛІКА, ТВОРЧІСТЬ ПЕРЕКЛАДАЧА ЯК СПІВТВОРЧІСТЬ: СОЦІОЛІНГВАЛЬНИЙ ТА ЛІНГВОКУЛЬТУРНІ АСПЕКТИ.....	46
ЛУЦИНКЕВИЧ ЛЮДМИЛА, РЕФЛЕКСИВНА СКЛАДОВА У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ДО ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ	54
БАРЩЕВСЬКА ІННА, РОЛЬ КАЗКОТЕРАПІЇ В ОСМИСЛЕННІ ВАЖЛИВИХ ЖИТТЄВИХ ЯВИЩ, ЗАСВОЄННІ ЦІННОСТЕЙ І МОРАЛЬНИХ НОРМ	59
БЕВЗА ДІАНА, РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ ЖІНОЧОГО ГОЛОСУ У ДИСКУРСІ СУЧАСНОЇ ПРОЗИ.....	61
ВІННИЦЬКА АННА, ЕТИМОЛОГІЯ АНГЛОМОВНОЇ СУЧАСНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ ТА ЇЇ ПЕРЕКЛАД НА УКРАЇНСЬКУ МОВУ	65
ГАЛЬЯНОВА ОЛЕНА, ГОТОВНІСТЬ ВЧИТЕЛЯ ДО ПОДОЛАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ВТРАТ У СУЧАСНІЙ ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	69
ІЩУК ВІКТОРІЯ, ШЕВЧУК АННА, ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ ДОШКІЛЬНИКІВ.....	74
КІСЕЛЬОВ ДМИТРО, МЕТОДИКА ВИВЧЕННЯ ТВОРЧОСТІ Е.М. ХЕМІНГУЕЯ: РАННІЙ ЕТАП.....	79

ПЛАХОТНЮК ВІКТОРІЯ, ЕКОЛОГІЧНЕ ВИХОВАННЯ ПІДЛІТКІВ У ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ	85
ПОГОРЄЛОВА АЛІНА, ЕТИМОЛОГІЯ АНГЛІЙСЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ ТА ЇХНІ УКРАЇНСЬКІ ЕКВІВАЛЕНТИ	90
РОМАНУХА ЮЛІЯ, СКРИПНИК НАДІЯ, КЛОЧКО ТЕТЯНА, РОСЛА ІРИНА, ІНКЛЮЗИВНИЙ ПРОСТІР ХУДОЖНЬОЇ ЛІТЕРАТУРИ: СУЧАСНИЙ ПОГЛЯД	94
КУШКО ІГОР, ЛИСАК ІГОР, ПІДГОТОВКА ДО НМТ З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ: АНАЛІЗ ВИКЛИКІВ ТА СТРАТЕГІЧНІ РІШЕННЯ	98
ЗРАЛКО АННА, СУЧАСНІ МОВНІ ТРЕНДИ В РЕКЛАМІ ТА МАРКЕТИНГУ	101

РОЛЬ І ЗНАЧЕННЯ ОСВІТИ У ЗБЕРЕЖЕННІ І РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ

ШАПОВАЛОВ ВОЛОДИМИР, РОЛЬ ЗНАННЯ ІСТОРІЇ В СТАНОВЛЕННІ НАЦІОНАЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ	106
КОЗІГОРА МАРІЯ, ОСВІТА ЯК ЧИННИК СТАНОВЛЕННЯ МОРАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ ОСОБИСТОСТІ	110
МАРЧУК СЕРГІЙ, ОСВІТНЯ ПОЛІТИКА ЗА КНЯЗЮВАННЯ ЯРОСЛАВА МУДРОГО	113
ДЖУРАК СЕРГІЙ, ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНА ОСВІТА У ПЕДАГОГІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ В. СУХОМЛИНСЬКОГО	116
МАКУШЕНКО СВІТЛАНА, КЛЮЧ ДО УСПІХУ: ЧОМУ ОСВІТА ЗАЛИШАЄТЬСЯ НАЙВИЩОЮ ЦІННІСТЮ	120
СМУШКО ВЛАДИСЛАВ, ТРАДИЦІЇ КОЗАЦЬКОЇ ВІЙСЬКОВО-ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ	123
МАРТИНЮК ЛЕСЯ, МАРТИНЮК ВАДИМ, ОСВІТА ЯК КАТАЛІЗАТОР САМОІДЕНТИЧНОСТІ	
СМАКОТА ЛАРИСА, ПАНАСЕНКО ТЕТЯНА, СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ	129
ТОКАР ЛЮБОВ, РОЗВИТОК ПІЗНАВАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ У ПРОЦЕСІ МЕДІАОСВІТИ	135
КРЕВСЬКА ХРИСТИНА, ІНКЛЮЗИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ ПРЕДМЕТУ “Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ” У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	140
ВОЙТЕНКО ГАЛИНА, ФЕЩЕНКО ЮЛІЯ, ПУБЛІЧНІ ПОДІЇ ЯК ОСВІТНІЙ РИТУАЛ: ФОРМУВАННЯ КОЛЕКТИВНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ ЧЕРЕЗ СВЯТКУВАННЯ	142
КУРИЖКА ВІКТОРІЯ, ТАРАСЮК ОЛЬГА, РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ В УМОВАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ	144
СИНЄГУБ ЯРОСЛАВА, ДЖУГОСТРАНСЬКА ІРИНА, ОСВІТА І НАЦІОНАЛЬНА СВІДОМІСТЬ: МІСІЯ В УТВЕРДЖЕННІ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ	147
ЧЕМЕРИС ІРИНА, КОВАЛЬЧУК ІРИНА, ОСВІТА ЯК ЧИННИК ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ В УМОВАХ СУСПІЛЬНИХ ВИКЛИКІВ: МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ	149
ЗАГОРУЙКО НАТАЛІЯ, ЛЕБЕДИНЦЕВА ОЛЕКСАНДРА, ФОРМУВАННЯ ДУХОВНОЇ КУЛЬТУРИ ОСОБИСТОСТІ ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ	153

ЗАЙЧЕНКО ІВАН, ПОГЛЯДИ ГРИГОРІЯ ВАЩЕНКА НА РОЗВИТОК СИСТЕМИ ОСВІТИ В САМОСТІЙНІЙ УКРАЇНІ	157
ЯРОВА АНАСТАСІЯ, ВПЛИВ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ ДЛЯ ПОЛІПШЕННЯ МОТИВАЦІЙНОГО КОМПОНЕНТУ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ.....	161
КАЗАК ОЛЕКСАНДР, ОСВІТА ЯК ФАКТОР РОЗВИТКУ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ.....	164
КОБУК ОКСАНА, СМОКОВИЧ ТЕТЯНА, ПЕДАГОГІЧНІ СТРАТЕГІЇ РОБОТИ З МУЗИЧНО ОБДАРОВАНИМИ ДІТЬМИ	166
КУЗЬМИНСЬКА ДІНА, ТВОРЧИЙ ВИМІР ОСВІТИ ЯК ФУНДАМЕНТАЛЬНА УМОВА РОЗВИТКУ ТА ВИХОВАННЯ ОСОБИСТОСТІ: КОНЦЕПТУАЛЬНИЙ ОГЛЯД ІДЕЙ КЕНА РОБІНСОНА.....	168
ОЖГО ДАРИНА, БУГАЙЧУК АНАСТАСІЯ, ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ УРОКІВ ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ» У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	171
ПЕТРУК АННА, ІНТЕРАКТИВНІ ФОРМИ РОБОТИ НА УРОКАХ ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ» У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	174
СУПРУН ЯНА, НАУМИЧ ВАЛЕРІЯ, МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	176
САВЧУК ОКСАНА, ОСТАПУК ВІКТОРІЯ, ФОРМУВАННЯ ДЕМОКРАТИЧНИХ ЦІННОСТЕЙ У ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ЧЕРЕЗ ГРУПОВІ ФОРМИ РОБОТИ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ	178
СТАНКЕВИЧ ІННА, НАВЧАННЯ ЯК ДІАЛОГ: РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ ТА ПРИЙНЯТТЯ ЧУЖОЇ ДУМКИ	180
ЛЯШУК ДАРИНА, СУПРУНОВА АННА, ПРОЄКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ» В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ	184
КНЯЖУК ГАЛИНА, СВІТ ГРИ – СВІТ ЕМОЦІЙ: РОЛЬ ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ФОРМУВАННІ ПОЗИТИВНОГО НАСТРОЮ ДИТИНИ.....	186
ЛЮБОВ КИРЧ, ОРГАНІЗАЦІЯ СОЦІАЛЬНО-ПОБУТОВОЇ ТА КОМУНІКАТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ В УМОВАХ СУЧАСНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ	191
ШЕВЧУК ОЛЕКСАНДРА, ГЕДЗ ДАР'Я, ВСЕБІЧНИЙ РОЗВИТОК ДІТЕЙ У СУЧАСНІЙ РОДИНІ	195
ОСИП ЮРІЙ, ОСИП МАРІЯ, ФОРМУВАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ СТІЙКОСТІ МАЙБУТНІХ СТОМАТОЛОГІВ ЗАСОБАМИ НАВЧАННЯ БІОХІМІЇ В УМОВАХ ВІЙНИ....	199
ГОЛЯ ГАЛИНА, ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ.....	204
СВЯТЕНКО БОГДАНА, РІЗНІ ПОГЛЯДИ НА КОНЦЕПЦІЮ СЛОВА “WAR”	207
ПРИСЯЖНЮК ОЛЬГА, МОВНЕ ЗАКОНОДАВСТВО ТА МОВНА ПОЛІТИКА В УКРАЇНІ.....	211
ЛИСИЙ АНАТОЛІЙ, ПОЧАТКОВА ОСВІТА ПІД РУМУНСЬКОЮ ОКУПАЦІЄЮ В ОДНОМУ ПОДІЛЬСЬКОМУ СЕЛІ (1941-1944).....	215
КУШКО ІГОР, ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА НАЦІОНАЛЬНОЇ ПАМ'ЯТІ ЯК СКЛADOVA НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ: АНАЛІЗ НОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА	219
БУГА ОКСАНА, СУЧАСНИЙ СТАН ТА РИЗИКИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ	222

ОСАДЧУК АЛЛА, УХИЛЕННЯ ВІД СПЛАТИ ШТРАФУ: ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ ТА КРИМІНАЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНОЇ СТОРОНИ ПИТАННЯ.....	228
МАРІЯ – ВІКТОРІЯ ВІКТОРУК МАДЯРА, ДУХОВНО-МОРАЛЬНЕ ВИХОВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ НА ХРИСТИЯНСЬКИХ ЦІННОСТЯХ.....	230
ГАЛАЙДА СТАНІСЛАВ, ПСИХОЛОГІЧНИЙ КОМФОРТ У ЗАКЛАДІ ОСВІТИ ЯК УМОВА ГАРМОНІЙНОГО РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ	233

МЕТОДИЧНА СКАРБНИЧКА

ІВАНОВА НАДІЯ, «ДІТЛАХИ В САДОЧКУ ГРАЛИ – СВЯТО РАДО ЗУСТРІЧАЛИ»	236
НАГОРНЮК ВАЛЕНТИНА, МАЗУР АЛЬБІНА, РОЗВИТОК МУЗИЧНИХ ЗДІБНОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ В ПРОЦЕСІ ВОКАЛЬНОЇ ТА ІНСТРУМЕНТАЛЬНОЇ ІМПРОВІЗАЦІЇ.....	240
МАШТАЛЯР ЙОСИП, ФОРМУВАННЯ СЦЕНІЧНОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТІВ МИСТЕЦЬКИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ У ПРОЦЕСІ ВОКАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ.....	244
МЕЛЬНИК ЄВГЕН, ФУТЗАЛ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ ШКОЛЯРІВ	246
МЕЛЬНИК СВІТЛАНА, РОЛЬ ВИКЛАДАЧА З ДОДАТКОВОГО МУЗИЧНОГО ІНСТРУМЕНТУ У ФОРМУВАННІ ТВОРЧОЇ ІНІЦІАТИВИ ТА ІНТЕРЕСУ ДО МУЗИКИ.....	250
СЛОБОДЯНЮК ОЛЕНА, КОМПЛЕКС ІГРОВИХ ЗАВДАНЬ ДЛЯ РОЗВИТКУ СЕНСОРНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ СФЕРИ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ В ПРОЦЕСІ КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИТКОВОЇ РОБОТИ.....	255
ТЕРЕПА АЛЛА, МЕТОД ПРОЕКТІВ ЯК ОДНА З ПРОВІДНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ МАТЕМАТИКИ В ПЕДАГОГІЧНОМУ КОЛЕДЖІ	262

ВИМОГИ

до підготовки науково-методичних статей

**ТВОРЧИСТЬ ПЕРЕКЛАДАЧА ЯК СПІВТВОРЧИСТЬ:
СОЦІОЛІНГВАЛЬНИЙ ТА ЛІНГВОКУЛЬТУРНІ АСПЕКТИ**

УДК 811.11'25

МАРЦЕНЮК ОЛЕНА,

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри германської філології
Комунального закладу вищої освіти «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

ВИШНЕВСЬКА ЮЛІАНА, ФУРМАНЮК НАТАЛІЯ,

КРИВОШЕЄВА ЛІЛІЯ, НАЗАРОВА АНЖЕЛІКА,

здобувачки вищої освіти Комунального закладу вищої освіти «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

«Все між нами – переклад!» – під таким гаслом пройшов останній перекладацький фестиваль «Трансляторіум-2025» у місті Хмельницькому [1]. І дійсно ми все частіше використовуємо термін «переклад» у досить широкому значенні: інтерпретація значень і сенсів, ідіостилів, розшифровка та декодування іншомовної культури та національних меседжів і маркерів, тлумачимо переклад як акт свободи. Бо переклад – це про спілкування, співпереживання, співучасть, добуття голосу, взаєморозуміння, взаємоповагу та пам'ять. Але вузьке тлумачення терміну «переклад» дає нам таке визначення – «це відтворення оригіналу засобами іншої мови зі збереженням єдності змісту і форм» [2]. Отже, увага до процесу перекладу останні десятиліття настільки відчутна, що перекладознавство виокремлено в самостійну наукову галузь, у вищих користуються попитом здобуття освіти за філологічними освітньо-професійними програмами – германські мови та літератури (переклад - включно) – навіть цього річного звіт МОН України зазначає, що саме така спеціальність зайняла перше місце серед пріоритетів вступників.

Але що ж таке «переклад», чи є відмінності між перекладознавством та інтерпретацією, чи є відмінності між адекватним та еквівалентним перекладом, яка межа творчості і креативності у ході здійснення художнього перекладу, чи

впливає на переклад соціально-політична ситуація в світі, гендерна приналежність перекладача, обізнаність перекладача з біографією автора та історією створення художнього твору, досвід, вік та соціальний статус перекладача, обізнаність перекладача щодо особливостей цільової аудиторії читачів (казка для дітей, любовні оповідання чи література для підлітків та інш.), поняття свободи у перекладі та можливості перекладацької інтерпретації?

У нашому виступі ми спробуємо висвітлити проблему впливу соціолінгвальних та лінгвокультурних аспектів на творчість у перекладі як складової співтворчості.

Даний виступ може викликати аргументовану опозицію перекладачів, які спеціалізуються на перекладі професійної лексики: юридичної, економічної, медичної та інш, де від точності перекладу буде залежати точність виконання певних дій – укладання договорів, виконання вироку або навіть життя людини. Але мета нашого виступу охарактеризувати сучасні концепції творчості у ході перекладу художніх творів, розкрити соціолінгвальні та лінгвокультурні аспекти, які можуть вплинути на прийняття перекладацьких рішень (*modus operandi*).

Почнемо з теорії лінгвістичної відносності та твердження, що мова впливає на мислення, а можливо, навіть, визначає його відповідно до праці Вільгельма фон Гумбольдта і чому іншими мовами світ видається інакшим. Згідно з однією з

найсуперечливіших гіпотез ХХ століття, в нашому мозку є кнопка «Вимкнути мову». Едвард Сепір – американський мовознавець та етнолог у 1920-х дійшов висновку, що глибокі відмінності між мовами мають вказувати на такі самі глибокі відмінності і в способі мислення. Люди, які розмовляють різними мовами, казав Сепір, бачать світ по-різному, отже, кожній мові відповідає своя логіка мислення, своя унікальна картина світу – принцип лінгвістичної відносності. Наприклад, є такі народи, в мові яких немає ніякого граматичного часу (а ні теперішнього, а ні минулого, а ні майбутнього), є такі, в граматиці яких відсутні слова на позначення числа – є тільки «багато», «мало» [3].

Давайте повторимо експеримент, проведений у 2007 році в Массачусетському університеті і який допоможе нам підтвердити або спростувати гіпотезу про існування теорії лінгвістичної відносності. Тобто спробуємо побути у ролі guinea pig, ідіома, яка має український еквівалент – піддослідний кролик.

Назвіть відтінки (світні і темні) синьо-блакитного кольору українською мовою (в чаті): голубий, блакитний, бірюзовий, водянистий, лазуровий, небесний, голубий, сапфіровий, блаватний, аквамариновий, ультрамариновий, волошковий, світло(темно) синій, оло, ціановий, зеленувато-блакитний.

Оло (англ. *olo*) — відтінок кольору, близький до яскравого напів-неонового синьо-зеленого, який виходить за межі діапазону зору людини, але його можна побачити в лабораторних умовах. Виявлений

2025 року.

Колір «оло» став предметом наукової статті, опублікованої в травні 2025 року в журналі *Science Advances*. Група дослідників опублікувала результати експерименту, у якому сітківка ока стимулювалася за допомогою лазерної установки. Пристрій отримав назву «Оз» на честь «Чарівника країни Оз» — твору, у якому описується Смарагдове місто, де все здається яскраво зеленим.

А тепер давайте спробуємо перекласти англійською: blue, azure, turquoise, watery, azure, heavenly, blue, sapphire, blavatny, aquamarine, ultramarine, cornflower blue, light (dark) blue, olo, cyan.

Творчість у перекладі досі залишається дещо містифікованим феноменом, фактично ототожнюючись із такими поняттями, як інтуїція, інсайт, обдарованість, талант тощо за словами автора монографії «Сучасні концепції творчості у перекладі» Олександра Ребрія [4]. Знання мови не призводить до обов'язково творчого уміння перекладу. І це напевне говорить на користь тієї тези, що побоювання сучасників від того, що скоро програми штучного інтелекту зможуть замінити професію перекладача є абсолютно марними та безпідставними. Чат ДЖПІТІ зможе усі художні твори перекладати однаково, бо граматики – це скелет, лексика – м'язи, а стилістика – душа: оживити переклад може лише жива Божа істота!

Наприклад, запитайте у чата ДЖПІТІ – чим ЙОЛОП відрізняється від ДУРНИКА? Це звісно було риторичним питанням. Рухаємось далі до предмету нашого дослідження.

Розглянемо творчість перекладача як співтворчість. Ми погоджуємось з класифікацією концепцій творчості у перекладі, поданою Олександром Ребрієм [4]: мовознавча, текстоцентрична та діяльнісноцентрична. Знання мови, її лексики, стилістики, граматики та фонетики

– беззаперечно важливі для перекладача. Але важливо враховувати і свою участь та роль у трикутнику: автор, перекладач, читач. Саме у такій співпраці проявляється співтворчість перекладача у ході декодуванні археології художнього твору. Які соціолінгвальні та лінгвокультурні аспекти можуть вплинути на перекладача у ході прийняття перекладацької рішень?

Разом зі здобувачами вищої освіти КЗВО «ВГПІК», майбутніми перекладачами філологічного факультету, ми провели кілька порівняльних аналізів художніх перекладів з англійської мови, здійснені перекладачами\перекладачками – представниками різних історичних епох, соціально-політичних устроїв, представниками різних вікових та гендерних категорій. Ми отримали такі результати.

Розглянемо, як різна історична епоха та соціально-політичний устрій може вплинути на творчість у перекладі. Нами було досліджено переклад на українську мову твору Льюїс Керрол «Аліса в країні чудес», здійснений у різні періоди не лише за роками, а різні соціолінгвістичні умови роботи перекладача. Ми дослідили переклад Галини Бушиної, здійснений у 1960р. та Валентина Корнієнка – у 2006 році [5].

1. Мовна стилістика

Бушина (1960):

Використовує просту, «дитячу» лексику, без експериментів. Її переклад звучить спокійно, рівно, мовби пристосований до радянських норм дитячої літератури: жодних «гострих кутів», жодної надмірної абсурдності. Стил ь однорідний і зрозумілий, але подекуди втрачається грайливість оригіналу.

Корнієнко (2006):

Сміливіше грається словами, активно вводить неологізми («часпівці»), зберігає безглузді повтори («іди-іди-іди-іди...»), передає живу розмовну інтонацію. Це робить

сцену більш експресивною й ближчою до химерного гумору Керролла.

2. Передача абсурду й гумору

У Бушиної пісеньки скорочені, повтори згладжені. Виходить, що текст радше для дітей, без особливого хаосу й «божевілля».

У Корнієнка навпаки — багато наголосу на нісенітницях. Його герої виглядають ще дивнішими, а атмосфера стає більш балаганною. Особливо це видно у сценах з Соньком, який увесь час бурмоче уві сні і цей комізм підсилено.

3. Імена персонажів

Бушина: традиційні варіанти («Вовчок», «Солоний Заєць»). Вони зрозумілі дитині, але менш точні: «Dormouse» — це «сонлива миша», а не «вовчок».

Корнієнко: намагається бути ближчим до оригіналу — «Сонько» (сонлива миша) та «Шалений Заєць» (March Hare = березневий заєць, відомий своєю «шаленістю»). Такі імена точніше передають англійські алюзії.

4. Атмосфера сцени

Бушина: чайна вечірка виглядає більше як незвичайна дитяча гра. Дивність героїв є, але вона не загострена — відчуття «небезпечного абсурду» майже немає.

Корнієнко: сцена перетворюється на справжній хаос: час «зупинився», герої повторюють пісеньки до безкінечності, у мові багато «неспокою». Читач сильніше відчуває атмосферу абсурду, характерну для Керролла.

5. Відношення до Часу та мотив безкінечної шостої години

Бушина: передає цю ідею ясно й логічно: у них завжди шоста, і вони лише пересідають. Відчуття більше буденного, ніж трагічного.

Корнієнко: робить акцент на драматичності — Капелюшник говорить про Час із сумом, Королева зображена жорстокішою, постійний чай виглядає як покарання. Це ближче до оригінального

підтексту — нескінченне застілля як своєрідна «пастка в часі».

Висновок. Переклад Бушиної — більш спрощений, «рівний», зроблений так, щоб дітям було легко читати, причесаний під советчину, але через це абсурдність губиться, напевне, через те, що абсурду і так вистачало у період перекладу – 1960 рік. Корнієнко — навпаки, експресивний і сучасний: його переклад передає хаос і гумор оригіналу яскравіше, хоча він і складніший для сприйняття — бурхливе, емоційне, невпинне життя сучасних українців.

Отже, можна сказати, що Бушина дає більш «класичний» варіант, а Корнієнко — той, що ближче до духу Керролла.

Чи впливає гендерна приналежність перекладача\перекладачки на особливості перекладу. Давай розглянемо на прикладі перекладу твору роману «Зелена миля» Стівена Кінга.

В українському перекладі існують щонайменше два повні переклади роману: версія Олександра Пузиренка(1996) та Олени Любенко(2017, перевидано в 2023) [6]. Обидва перекладачі якісно виконали свою роботу, однак їхні підходи відчутно різні. Саме ці відмінності можна пояснити не лише індивідуальним стилем, а й певними гендерними особливостями перекладацького мислення.

Особлива увага у ході дослідження приділялась тому, як різні перекладацькі стратегії відображають чоловіче й жіноче сприйняття тексту, адже роман Кінга насичений не лише сюжетними подіями, а й психологічними нюансами, які вимагають уважного та емоційно чутливого відтворення.

Події уривку розгортаються у 1932 році у в'язниці штату, відомій під назвою «Холодна гора». Одним із головних символів цього місця є електричний стілець, якого в'язні водночас і бояться, і висміюють. Жарти та

іронічні прізвиська на адресу знаряддя страти стають своєрідним психологічним механізмом подолання страху. В'язні, приречені на смерть, намагаються зберегти бодай ілюзію контролю, використовуючи гумор як зброю проти невідворотності.

Саме цей момент надзвичайно важливий для перекладача: чи зможе він передати атмосферу чорного гумору, іронічного ставлення та водночас відчуття невідвортної загибелі? У цьому проявляється не лише мовна майстерність, а й психологічне чуття, яке у певній мірі може залежати від гендерних особливостей перекладача.

Олександр Пузиренко використовує більш офіційну й книжну лексику: «в'язниця», «ув'язнені», «кухарство». Ці слова створюють атмосферу суворості, документальної точності. Його фрази мають розгорнуту, складну структуру: «Певна річ, там само перебував й електричний стілець». Тут відчувається дистанція між оповідачем і подіями, що знижує емоційний вплив на читача. Особливо показовими є прізвиська електричного стільця. Перекладач пропонує «Старий Іскрунець» — вдала адаптація, яка зберігає іронічний підтекст. Однак інший варіант — «Трон-Електрон» — виглядає надуманим і навіть механічним. У ньому відчувається інтелектуальна гра словами, але зникає простота й безпосередність чорного гумору.

З гендерної точки зору переклад Пузиренка можна охарактеризувати як раціональний і дистанційований. У ньому переважає прагнення до офіційності та точності, що є проявом умовно «чоловічої» стратегії перекладу.

Олена Любенко, на відміну від колеги, віддає перевагу простішим, побутовим словам: «тюрма», «в'язні», «стояти коло плити». Такі мовні вибори створюють ефект розмовності, ніби текст переповідає звичайна людина. Її речення коротші та

динамічніші: «Електричний стілець там, звісно, був теж». Використання слова «звісно» робить фразу невимушеною та наближеною до усного мовлення.

Прізвиська електричного стільця теж передані більш образно. «Старий Іскрун» — зрозумілий і природний варіант. «Великий Шарах» — надзвичайно вдала адаптація, оскільки слово «шарах» має звуконаслідувальний характер і передає одночасно звук і емоцію. Цей переклад звучить так, ніби його справді могли вигадати в'язні, що жартують над смертю. З гендерної точки зору переклад Любенко тяжіє до емоційності та образності. У тексті простежується жіноча чутливість до деталей, до відтворення інтонацій та психологічних нюансів.

Порівняння двох перекладів демонструє помітні гендерні відмінності у стилі й інтерпретації тексту:

- Формальність проти емоційності: переклад Пузиренка виглядає суворим і академічним, тоді як переклад Любенко — живим і розмовним.

- Підхід до гумору: у Пузиренка гумор втрачає частину природності («Трон-Електрон»), у Любенко ж він органічний і виразний («Великий Шарах»).

- Відображення психологічного стану: переклад Любенко краще передає атмосферу чорного гумору, тоді як переклад Пузиренка більше тяжіє до фактологічності. Отже, гендерна стратегія перекладу проявляється не у змісті, а у способі його подачі.

Аналіз перекладів Олександра Пузиренка та Олени Любенко дозволяє зробити висновок, що гендер перекладача справді впливає на стилістику та атмосферу відтвореного тексту. Чоловічий переклад тяжіє до точності, офіційності та відстороненості. Жіночий переклад вирізняється емоційністю, увагою до деталей та інтонаційною природністю.

У випадку роману «Зелена миля» саме емоційна складова є визначальною, адже твір Кінга побудований на драматичних історіях, людських переживаннях і психологічних контрастах. Стівен Кінг пише про смерть, страх і співчуття через призму повсякденності й чорного гумору. Саме тому переклад Олени Любенко виглядає ближчим до оригінального стилю, адже зберігає живу усну інтонацію та глибину психологічних нюансів. Версія Пузиренка може сприйматися як більш академічна та документальна, що важливо для дослідників тексту чи читачів, які цінують «точність». Версія Любенко краще відповідає очікуванням широкої читачької аудиторії, якій важливий емоційний ефект та відчуття «живої історії». Таким чином, гендерні аспекти перекладу мають важливе значення для розуміння того, як по-різному чоловіки та жінки інтерпретують один і той самий художній текст. Цей приклад підтверджує, що переклад є не лише технічним процесом, а й творчим актом, у якому особистість перекладача відіграє ключову роль.

Перекладачі можуть бути різні за віком: молоді, старші, малодосвідчені і багаті на досвід. Чи впливає цей соціальний аспект на переклад художніх творів.

Some glory in their birth, some in their skill,
Some in their wealth, some in their body's
force,
Some in their garments, though new-fangled ill,
Some in their hawks and hounds, some in their
horse;
And every humour hath his adjunct pleasure,
Wherein it finds a joy above the rest;
But these particulars are not my measure:
All these I better in one general best.
Thy love is better than high birth to me,
Richer than wealth, prouder than garments' cost,
Of more delight than hawks and horses be;
And having thee, of all men's pride I boast:
Wretched in this alone, that thou mayst take
All this away, and me most wretched make.

Хтось славу від народження вже має,
Хтось вихваляє богатырську вроду,
Хтось про свої достатки тільки дбає,
Хтось у собаках цінить лиш породу.
І кожен власну радість має й мрію.
Комусь – це одяг, яструб, кінь буланій.
Та я інакше щастя розумію:
Щоб був для тебе лиш завжди коханий.
Твоя любов – найвища в світі сила,
Герби і золото тьмяніють перед нею.
З кохання в мене виростають крила,
І я, як птах, злітаю над землею.
Не покидай мене, не забирай любов,
Бо я на самоті тоді лишуся знов.

Хто хвалиться своїм шляхетним родом,
Хто силою, достатком, хто умом,
Хто шатами — хай шиті всупір модам,-
Хто псом, хто соколом, хто скакуном.

І кожному в одній з отих марнот —
Вершина мрій і втіхи неземної.
Та не зрівняється ніхто зі мною,
Бо враз я досягнув усіх висот.

Твоя ж любов — над родові герби,
Над королівські пишні горностаї,
Коштовніша за всі земні скарби,
Прекрасніша за соколині зграї.

Та горе: скарб мій у твоїх руках,-
Як відбереш його — і щастю крах.

Перед Вами Сонет 91 Вільяма Шекспіра.
Нами були проаналізовані переклади,
зроблені ученицею 11 класу і досвідченим
перекладачем.

Поетична спадщина Вільяма Шекспіра
становить надзвичайну складність для
перекладацької практики. Його сонети
вимагають не лише глибокого знання
англійської мови, а й здатності адекватно
відтворити художню образність та емоційне
наповнення оригіналу. Порівняння різних
перекладів одного й того ж тексту дозволяє
побачити, як особистість перекладача, його

вік, життєвий досвід, стиль мислення та
навіть настрої можуть впливати на кінцевий
результат.

У даному випадку аналізуються два
українські переклади сонету 91: один
виконаний ученицею 11 класу (Бобейко
Ілоною) [7], інший — відомим перекладачем
Дмитром Паламарчуком [8]. Обидва
переклади показують різні підходи до
оригіналу, що зумовлені насамперед
віковими та світоглядними відмінностями
авторів.

Переклад учениці вирізняється щирістю
та емоційністю. В її рядках відчувається
безпосередність і простота, адже вона
використовує образи, зрозумілі сучасному
молодому читачеві. Головний акцент
зроблено на силі кохання, яке постає
джерелом радості й натхнення. У перекладі
звучить романтичний настрій, характерний
для юної людини, яка лише входить у
доросле життя і сприймає любов як найвищу
цінність.

Переклад Дмитра Паламарчука
вирізняється високим рівнем літературної
майстерності. У ньому збережена чітка
структура сонета, ритм і класична форма.
Автор приділяє особливу увагу точності
передачі сенсу оригіналу, водночас надаючи
текстові виразної урочистості та драматизму.
Любов у його перекладі постає не лише як
натхнення, але й як сила, що здатна
визначати долю, а втрата цього почуття
тракується як найбільше випробування.

Таким чином, у результаті маємо два різні
авторські підходи. Переклад Бобейко Ілони
демонструє емоційне, юнацьке сприйняття
поезії Шекспіра, де домінує індивідуальне
переживання. Переклад Дмитра
Паламарчука, навпаки, відображає зрілий,
професійний погляд, що прагне
максимальної адекватності оригіналу й
літературної досконалості.

Отже, в даному випадку, вікова різниця
між перекладачами є визначальним

фактором, який формує художній результат. Якщо перший варіант можна розглядати як творчу спробу передати власні емоції, що має більш суб'єктивний і романтизований характер, то другий є прикладом професійного перекладу, зорієнтованого на точність і збереження стилістичних особливостей сонета. Обидва переклади є цінними, адже демонструють, наскільки по-різному можна зрозуміти, виразити і передати поезію Шекспіра українською мовою.

Стилістична норма з'являється там, де ламається літературна норма.

Твір: «Love of Life», «Жага до життя»

Оригінал:

"They limped painfully down the bank, and once the foremost of the two men staggered among the rough-strewn rocks. They were tired and weak, and their faces had the drawn expression of patience which comes of hardship long endured. They were heavily burdened with blanket packs which were strapped to their shoulders."

Переклад 1:

Перекладач – Петро Соколовський

«Вони кульгаво й болісно спускалися берегом і одного разу той, хто ішов попереду з двох чоловіків, заходився серед каменів, що були розсипані нерівно й грубо. Вони були зморені й ослаблені, і на їхніх обличчях читалася зморшка терпіння, що приходить від довгого страждання. Вони були тягарем обтяжені — ковдрові мішки були прив'язані на їхніх плечах.»

Переклад 2:

Перекладачі - М. Гіптенко та Оксана Донічева

«Вони ступали, кульгаючи, до річки; сходячи вкритим каменюками берегом, передній заточився і мало не впав. Обидва були стомлені й виснажені, з облич'ям не сховавши вираз тупого терпіння, що його карбують тривалі знегоди. На спині вони несли важкі клунки, загорнені в укривала і

підтримувані ремінцями, які вони накинули на плечі.»

Переклад 3:

Перекладачі - Ніна Дубровська та Галина Яр

«Вони кульгали й болісно спускалися з берега, і одного разу той, що йшов попереду, похитнувся серед грубо розкиданого каміння. Вони були виснажені й знесилені, і на їхніх обличчях застиг вираз терплячості, що народжується з довго пережитих випробувань. Важкі тюки з ковдрами, міцно припнуті до плечей, обтяжували їхню ходу.»

Порівняння трьох перекладів:

Переклад 1, перекладач – П. Соколовський: У цьому перекладі відчувається досить буквальний підхід. З одного боку, він намагається точно передати деталі оригіналу — "кульгаво й болісно спускалися берегом", "обтяжені ковдровими мішками", — але водночас вибір слів інколи створює незграбність. Наприклад, "зморшка терпіння" звучить неприродно для української мови, бо терпіння зазвичай не асоціюється зі зморшками, а радше з виразом обличчя чи внутрішнім станом. Також "ковдрові мішки" залишають відчуття кальки, ніби мова йде про незрозумілий предмет, тоді як в оригіналі йдеться про клунки, обгорнуті ковдрами. Отже, цей варіант передає факти, але втрачає образність і літературну плавність.

Переклад 2, перекладачі – М. Гіптенко та О. Донічева: Тут перекладачі дозволили собі більшу свободу. Завдяки цьому уривок звучить енергійніше та більш художньо: "ступали, кульгаючи, до річки", "заточився і мало не впав". Це додає сцені динаміки й наближає її до живого опису, який легко уявити. Водночас певні вирази виглядають занадто прямолінійно. Наприклад, "вираз тупого терпіння" робить картину різкішою, ніж у оригіналі, де йдеться радше про виснажену, стражденну витривалість. Також "важкі клунки, загорнені в укривала" звучить

точніше, ніж "ковдрові мішки" в перекладі Соколовського, але структура фрази трохи перевантажена уточненнями. Загалом цей варіант найбільш "живий", але за рахунок точності й стриманості.

Переклад 3, перекладачі – Н. Дубровська та Г. Яр: У цьому перекладі відчувається рівновага між точністю та красою мови. "Кульгали й болісно спускалися" — природне, легке формулювання, що зберігає зміст оригіналу. Дуже вдала передача психологічного стану: "вираз терплячості, що народжується з довго пережитих випробувань" звучить глибоко й без зайвої різкості, на відміну від "тупого терпіння". Також "важкі тюки з ковдрами" — лаконічний і виразний образ, який відповідає оригінальному *blanket packs*. Мова перекладу плавна, без надмірних додаткових деталей, але й без сухості, як у Соколовського. Цей варіант передає і фізичну втому, і моральну стійкість героїв, залишаючи художньо гармонійне враження [9].

Ми будемо з Вами здивовані ще одним фактом: наш з Вами улюблений з дитинства пригодницький роман Джонатана Свіфта «Острів скарбів», перекладений на українську мову у 1939 році, насправді був спрощений і для того, щоб він був цікавим для підлітків, з українського перекладу були свідомо забрані і не перекладені більшість морських термінів, а повний переклад зі всіма збереженими морськими термінами з'явився лише нещодавно.

Отже, як ми побачили на прикладах, проаналізованих вище, вплив соціолінгвальних та лінгвокультурних аспектів на прийняття перекладацьких рішень відіграють вирішальну роль, а тому у

творчості перекладача співтворчість виступає вирішальною. Перекладач дає життя твору, яке могло не побачити світ якби не перекладач, бо він добуває голос народу і популяризує культуру, створює іншомовний світ рідною мовою – близькою для свідомості та мислення співвітчизників, він поважає автора і читача, а тому намагається, щоб світ його очима не спотворив оригінал.

На меті нашої співпраці з молодими науковцями – майбутніми перекладачами дослідити переклади творчості письменниці, неоднозначної особистості, представниці феміністичної літератури, Кейт Шопін – але наразі чекаємо «гарячий» переклад, який от-от має вийти з видавництва. Декодування мікро, макро та мегазнаків у перекладах – надзвичайна захоплююча справа.

І на завершення нашого виступу хотілось би почути думку учасників конференції з розрізи теми, що висвітлювалась. Як думаєте краще перекласти такий початок твору, який схожий на той, яким зазвичай починаються англomовні казки Стенлі Міллігана “ Sad Happy Ending Story of The Bald Twit Lion”: «Once? Twice and thrice upon a time there lived a Jungle.....». Казки Міллігана раніше не перекладались українською мовою.

Варіанти наших перекладачів-співвітчизників Вас здивують:

«Ще за часів царя Панька жили були Джунглі»

«Ще за часів царя Гороха жили були Джунглі»

Чому така різниця у царях – Панько, Горох? Але це вже інша історія, яку ми спробуємо дослідити у подальшому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. VII перекладацький та літературний фестиваль 19-23.10.2025р. URL: <https://translatorium.com.ua/> (Дата звернення 01.11.25)
2. Тлумачний словник української мови. URL: <https://slovnyk.ua/> (Дата звернення 01.11.25)

3. Солдато́ва Л. П., Сутність поняття «мова» у дослідженнях Едварда Сепіра. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія*. 2019. № 40. том 2 С. 125-129 URL: http://www.vestnik-philology.mgu.od.ua/archive/v40/part_2/31.pdf (Дата звернення 01.11.25)
4. Ребрі́й О. В. Сучасні концепції творчості у перекладі : [монографія]. Харків. : Харківський Національний університет імені В. Н. Каразіна, 2012. 376 с.
5. Льюїс Керро́л «Аліса в країні див». Вид-во: Бабагаламага, 2006. 124 с. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Lewis_Carroll/Alisa_v_Kraini_Dyv_vyd_2010.pdf (Дата звернення 01.11.25)
6. Стіве́н Кінг «Зелена Миля», 2024. URL: <https://litarchive.in.ua/zelena-myliya-stiven-kinh> (Дата звернення 01.11.25)
7. <https://zl.kiev.ua/pereklad-z-anglijskoyi-movy-soneta-91-vilyama-shekspira/> (Дата звернення 01.11.25)
8. <https://www.ukrlib.com.ua/world/printit.php?tid=254> (Дата звернення 01.11.25)
9. <https://www.ukrlib.com.ua/world/printit.php?tid=493> (Дата звернення 01.11.25)

Стаття надійшла до редакції
15 жовтня 2025 р

РЕФЛЕКСИВНА СКЛАДОВА У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ДО ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ

УДК 378.011.3-051:373.3.043.2-056.2\3]:159.955.4

ЛУЦИНКЕВИЧ ЛЮДМИЛА,

спеціаліст вищої категорії, викладач-методист

КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

Abstract. *The article analyzes the concepts of «reflection», «professional training», «inclusive competence». The essence of the reflective component as a key component of the inclusive competence of a modern teacher is highlighted. The importance of the teacher's ability to reflect in the educational process and the specifics of its formation in students with special educational needs are substantiated. Special attention is paid to the use of active methods of forming future teachers' ability to reflect and ensuring students' emotional reflection in lessons in an inclusive classroom.*

The issue of developing reflection is relevant and has prospects for research in the context of forming professional competencies of future teachers, in particular inclusive competence.

Key words: *professional training, professional competence, inclusive competence, reflection, children with special educational needs, inclusive class.*

Постановка проблеми. Сучасна система освіти спрямована на всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства, її талантів, інтелектуальних, творчих і фізичних здібностей, формування цінностей і необхідних для успішної самореалізації компетентностей, виховання відповідальних громадян, які здатні до свідомого суспільного вибору та спрямування своєї діяльності на користь іншим людям і суспільству [6].

Досягнення цієї мети є складним процесом й залежить від багатьох факторів, включаючи зміну підходів до навчання в умовах інклюзивного освітнього середовища, а саме: врахування особливостей, можливостей усіх учнів, адаптація навчального процесу для учнів з особливими освітніми потребами, взаємодія різних фахівців, учнів, їхніх батьків у команді супроводу, використання ресурсів універсального дизайну та розумного пристосування, розвиток толерантності й